

Prof. dr hab. Zbigniew Marek SJ
ul. Zaskale 1
30-250 Kraków
tel. 12 428 78 83
zbigniew.marek@ignatianum.edu.pl

OCENA DOROBKU NAUKOWEGO W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM
DR. JAROSŁAWA HOROWSKIEGO
DLA KOMISJI HABILITACYJNEJ
W WYDZIALE NAUK PEDAGOGICZNYCH
UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

1. Sylwetka naukowa

Dr Jarosław Horowski, urodzony 25.01. 1976 w Koninie, od 01.10. 2007r. jest pracownikiem naukowym w Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Studia magisterskie ukończył w Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Zdobył na tym etapie studiów wiedzę poszerzył kończąc studia podyplomowe z teologii. W roku 2005 w Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki na podstawie obronionej rozprawy „Tomistyczna pedagogika o . Jacka Woronieckiego w kontekście przemian społeczno-kulturowych w XX wieku”.

2. Charakterystyka prowadzonych badań naukowych

Naukowe CV dr. Jarosława Horowskiego budzi szacunek. Od strony formalnej z przedłożonego wykazu wynika, że wartość publikacji według punktacji MNiSzW została wyceniona na 256 punktów. Wartości te w pełnym blasku ukazuje dołączony do dokumentacji załącznik nr 4. Zawiera on wykaz opublikowanych prac naukowych (kilkadziesiąt) oraz informację o osiągnięciach dydaktycznych, a także współpracy naukowej z innymi ośrodkami oraz popularyzacji nauki.

Pośród wątków, które przewijają się w publikacjach dr. Jarosława Horowskiego, szczególne miejsce zajmują publikacje opisujące poszukiwania filozoficznych podstaw pedagogiki. Ich szczegółowy opis przedłożył w załączniku nr 2 do przedłożonej do oceny dokumentacji. Przedmiotem swych zainteresowań naukowych uczynił filozofię neotomistyczną, a ściślej opartą na tym systemie filozofię wychowania. Interesuje go funkcjonowanie opartego na tym systemie modelu wychowania moralnego. Jego podstawę łączy z przyjmowaną w neotomizmie antropologią, która eksponuje cielesno-duchową naturę człowieka oraz zasady jego funkcjonowania w świecie. Habilitant ponadto bada udział i znaczenie religii w procesach wychowania człowieka. Wnioski, do jakich dochodzi na podstawie przeprowadzonych badań, pozwoliły mu sformułować opartą na filozofii neotomistycznej koncepcję integralnego wychowania – wspierania rozwoju człowieka.

Porównywanie opartej na myśli neotomistycznej koncepcji wychowania moralnego z propozycjami innych systemów wychowania skłoniło dr. Jarosława Horowskiego do postawienia tezy mówiącej o tym, że myśl neotomistyczna posiada duży potencjał w wyjaśnianiu i opisie rzeczywistości wychowania moralnego oraz że może ona stanowić podstawę do pla-

nowania praktycznej działalności wychowawczej. Jego zdaniem w oparciu o założenia filozofii neotomistycznej możliwe jest budowanie teorii wychowania moralnego.

Poza wiodącym nurtem badań nad wychowaniem moralnym dr Jarosław Horowski inspirowany myślą filozofii neotomistycznej, którą uprawiał między innymi Józef Maria Bocheński, opisał jej wartość i znaczenie dla refleksji pedagogicznej. Kompetencje teologiczne ułatwiły mu prowadzenie badań w obszarze pedagogiki religii. Ponadto zajmował się kwestiami ekofilozofii i ekoteologii oraz myślą i działalnością Jana Pawła II. Osiągnięciami w tych zakresach badań dzieli się z czytelnikami w publikowanych na łamach różnych czasopism tekstach.

3. Książka habilitacyjna

Właściwością prowadzonych przez dr. Jarosława Horowskiego badań nad wychowaniem (moralnym) jest przywoływanie jego filozoficznego kontekstu, jako że w jego rozumieniu „pedagogika nie jest w stanie funkcjonować bez odwoływania się do założeń filozoficznych” (s. 18). Za podstawę swych badań przyjął filozofię neotomistyczną, którą określa mianem „nurtu, który rozwijał się począwszy od XIX wieku i w ramach którego zasady filozofii Akwinaty próbowano osądzić we współczesnych kontekstach filozoficznych, naukowych, społecznych, kulturowych” (s. 30).

Ukoronowaniem prowadzonych badań nad istotą, właściwościami i przebiegiem procesów wychowania moralnego jest monografia „Wychowanie moralne według pedagogiki neotomistycznej” (Toruń 2015). To obszernie, bo liczące 430 stron druku dzieło, zostało przez Habilitanta zgłoszone jako „książka habilitacyjna”. Publikacja zawiera prezentację wyników badań nad moralnością i nad jej prawidłowościami oraz rozwojem. Jak zaznacza w publikacji „nie badał etyki i sposobów jej przyswajania”. Tłumaczy też, że stawiane przez niego „pytanie o wychowanie moralne jest pytaniem nie tyle o zasady zmiany wyznawanych norm moralnych (do czego prowadziłoby kształcenie), ile dotyczy sposobów zmiany moralnej jakości czynów człowieka (zakładającej oczywiście zmiany w rozumieniu moralnych aspektów poszczególnych czynów)” (s. 15). Oczekuje, że jego opracowanie ukaże rzeczywistość wychowania moralnego i przygotuje fundamenty „do badań, jakie podejmą osoby, zajmujące się pedagogiką filozoficzną i teorią wychowania” (s. 33).

Dr Jarosław Horowski nie rości sobie pretensji do tego, aby odpowiedzieć na wszystkie pytania, jakie w świetle filozofii neotomistycznej można odnieść do wychowania moralnego. Zabiega natomiast o to, aby zacieśnić je do określonego obszaru czasowego, a także konkretnych przedstawicieli. Chce nadto ukazać możliwości oraz ograniczenia filozofii neotomistycznej przy tworzeniu takiego modelu. Dla osiągnięcia tak wyznaczonych celów podaje analizie ujęcie wychowania moralnego w myśli neotomistycznej, którą interpretują Jacek Woroniecki, Konstanty Michalski, Jacques Maritain, Mieczysław Gogacz i Karol Wojtyła. Refleksja wymienionych przedstawicieli myśli neotomistycznej posłużyła mu do odczytania wniosków, do jakich doszli mając na uwadze wychowanie moralne. Wyjaśnia, że „przyglądając się człowiekowi, jego poznaniu oraz jego działaniu, a także zależnościom między na przykład relacjami, jakie człowiek nawiązuje, a sposobem jego postępowania; między jego rozwojem intelektualnym a sposobem jego działania; między relacją z Bogiem lub jej brakiem a jakością jego moralnych wyborów” będzie go „interesowało, jakie kategorie opisu rzeczywistości są wykorzystywane przez reprezentantów pedagogiki neotomistycznej i dlaczego” (s.

27). Na podstawie osiągnięć badawczych tworzy struktury wynikające z tej filozofii modelu wychowania moralnego. Wskazuje przy tym na możliwości różnych akcentów treściowych w tworzonych modelach tego wychowania.

Zacieśniając problematykę swoich badań do inspirowanej filozofią neotomistyczną pedagogiki Habilitant wyjaśnia, że poczynając od XIX wieku, kiedy to zaczęto podejmować próby osadzenia zasad filozofii Akwinaty we współczesnych kontekstach filozoficznych, naukowych, społecznych, kulturowych. Tłumaczy, że „za pomocą terminu «neotomizm» odróżniano badania XIX-XX-wiecznych filozofów i teologów, nawiązujących do myśli Tomasza z Akwinu, od refleksji wcześniejszych jego kontynuatorów” (s. 30). W kontekście tych wyjaśnień określa też końcową granicę swoich badań – rok 1989. Jej zasadność tłumaczy tym, że „po przemianach w Polsce w 1989 roku pojawiły się w polskiej literaturze pedagogicznej najpierw opracowania niektórych teorii sformułowanych przez filozofów dwudziestolecia międzywojennego, a następnie prace, mające na celu rozwiązanie nowych problemów w odwołaniu do zasad tomistycznych. Uznałem więc, że analizie poddam jedynie wyniki badań, które prowadzone były do 1989 roku. Stąd nie uwzględniłem już prac Wojciecha Chudego, czy Witolda Starnawskiego, którzy nawiązali do personalizmu Karola Wojtyły, odwołując się natomiast do myśli Mieczysława Gogacza – wprowadzie wiele z jego opracowań ukazało się już po przemianach, ale zasadnicze zręby myśli pedagogicznej wynikają z badań filozoficznych, prowadzonych przed 1989 rokiem” (s. 33).

Sama monografia składa się z obszernego wprowadzenia, trzech rozdziałów, w których kolejno przedstawiana jest: 1. „Neotomistyczna myśl pedagogiczna w Polsce w perspektywie historycznej”; 2. „Analiza wybranych ujęć wychowania moralnego w myśli neotomistycznej”; 3. „Wychowanie moralne według pedagogiki neotomistycznej – próba syntezy”. Przedłożone w tych rozdziałach analizy i syntezy zgromadzonego i przebadanego materiału źródłowego autor monografii porządkuje i przedstawia w rozdziale zatytułowanym „Zamiast zakończenia. Pedagogika neotomistyczna jako droga poznania rzeczywistości wychowania moralnego”. Monografię poprzedza spis treści podany zarówno w języku polskim jak i angielskim. Publikację zamyka wykaz bardzo obszernej bibliografii (ponad 30 stron druku) oraz podane w języku angielskim streszczenie osiągnięć badawczych.

Treść rozdziału pierwszej rozprawy zawiera analizy ukazujące rozwój neotomistycznej myśli i jej wpływ na XX-wieczną refleksję pedagogiczną. Dokładność, z jaką autor monografii opisuje badaną rzeczywistość, w bardzo dostępny sposób pozwala zrozumieć powody odrodzenia i rozwoju filozofii tomistycznej i jej związki z pedagogiką. Jak tłumaczy dr Jarosław Florowski, zasadniczym powodem odrodzenia filozofii tomistycznej były dylematy katolickich filozofów, którzy nie godzili się na rozdzielanie wiedzy rozumowej i wiary religijnej. Jego zdaniem „rozdźwięk między rozumem a wiarą, do jakiego doszło na przełomie XVIII i XIX wieku, przynosił, zdaniem myślicieli katolickich, negatywne konsekwencje zarówno w dziedzinie spekulacji naukowej, jak i w życiu religijnym” (s. 59). Świadomość takiego konfliktu doprowadziła ówczesnych filozofów chrześcijańskich do podjęcia poszukiwań takiej teorii filozoficznej, która dałaby możliwość prowadzenia dialogu pomiędzy spekulacją filozoficzną i treściami czerpanymi z doświadczenia wiary bez utraty religijnej (chrześcijańskiej) perspektywy ludzkiego życia. Ten sposób myślenia spowodował powrót do myślenia Tomasza z Akwinu i ponownego odkrycia jego mądrości. Habilitant omawia wiodące wątki refleksji umożliwiającej ponowne odkrywanie tej filozofii oraz inspirowane nią nurty

pedagogiczne. W efekcie przeprowadzonych badań wykazał, że rzeczywistość wychowania oparta na zasadach filozofii Tomasza z Akwinu wypracowała kilka nurtów, które szczegółowo zostały w rozprawie omówione.

W rozdziale drugim Habilitant rekonstruuje ujęcia wychowania moralnego nurtów pedagogicznych, które inspirowane jest neotomistyczna myśl filozoficzna rozwijana Jacka Woronieckiego, Konstantego Michalskiego, Jacques'a Maritaina, Mieczysława Gogacza czy Karola Wojtyłę. Badaniom tych zjawisk towarzyszą szczegółowe objaśnienia zagadnień związanych z moralnością i wychowaniem moralnym (np. akt moralny, prawo naturalne, cnoty moralne i teologalne, istota czynu ludzkiego, bycie osobą, godność osoby). W wyniku przeprowadzonych badań Habilitant stwierdza, że chociaż inspirowane filozoficznym myśleniem Tomasza z Akwinu wychowanie moralne może otrzymywać różne akcenty treściowe, to jednak zawsze oparte jest na wspólnych fundamentach, takich jak akceptacja cielesno-duchowej natury człowieka, jego godności, zdolności nawiązywania relacji międzysobowych, życie społeczne (rodzinne). Wyjaśnia też, że różnice biorą się natomiast stąd, że rzeczywistość wychowania może być postrzegana z różnych perspektyw. Mogą i pojawiają się bowiem kolejne szczegóły rzeczywistości poznawanej z odmiennej perspektywy badawczej (s. 293).

W kolejnym, trzecim rozdziale rozprawy habilitacyjnej dr Jarosław Horowski objaśnia podstawy procesów wychowania, a także występujące w nich prawidłowości oraz inspirujące je przyczyny. Wykazuje, że w ujęciu filozofii neotomistycznej rzeczywistość wychowania moralnego zbudowana jest na fundamentach antropologicznych, etycznych, na teorii poznania i teorii czynu. Dlatego, jego zdaniem, założenia antropologiczne posiadają dla pedagogiki neotomistycznej istotne znaczenie. Szczególną rolę przyznaje wyjaśnieniom odnoszącym się do istnienia człowieka. Podkreśla, że z perspektywy filozofii neotomistycznej istotę osobowościowego wymiaru natury człowieka wyraża jej duchowość (s. 299). W tej konstelacji Habilitant tłumaczy, że człowiek jest bytem duchowym, co nie wyklucza jego przygodności, nie jest zdeterminowane przez materię. Co więcej, jego natura dąży do wyrażania swego niezdeterminowania. Efektem tego uposażenia jest dążenie do tego, by wyrażać swe osobowe właściwości. Tego rodzaju dążenia ukierunkowane są na ludzkie poszukiwanie szczęścia. Odwołując się do M.A. Krapca zauważa też, że „naturalne pragnienie szczęścia można odczytać i wyjaśnić jako nieuświadomione pragnienie Boga, który sam w sobie jest jedynym Dobrem jako dobrem” (s. 323). Takie postrzeganie człowieka, zdaniem Habilitanta, kreśli podstawy myślenia neotomistycznego o rozwoju moralnym. Jego fundamentem jest sam człowiek i jego natura. Poza tym przy konstruowaniu opartego na myśli neotomistycznej modelu wychowania moralnego zwraca uwagę na współzależności zachodzące między ludzkim działaniem i poznaniem. „Ludzkie działanie nie jest pochodną poznania, ponieważ w podejmowaniu decyzji uczestniczą także władze pożądcze i to od ich jakości zależy w ostateczności wybór dobra, które stanie się przedmiotem dążeń” (s. 328).

Tok myślenia o wychowaniu moralnym, którego fundamentem jest filozofia neotomistyczna, doprowadził Habilitanta do sformułowania postulatu, z którego wynika, że „nie może ono być prowadzone poprzez odniesienie do teorii, ale powinno być kształtowane w konkretnym życiu, w konkretnym doświadczeniu, tak aby wychowanek sam – na podstawie własnych doświadczeń – odpowiedział sobie na pytanie, co jest dobre, a co złe, które relacje – z rzeczami czy z ludźmi – należy umacniać, jakie konsekwencje wywołają poszczególne czynny w rzeczywistości go otaczającej i w nim samym” (s. 264). W takim rozpoznawaniu dobra

ważną rolę spełniają relacje człowieka z Bogiem, które w rozumieniu dr. Jarosława Horowskiego, stanowią cel wychowania moralnego. Zauważa, że przy ich promowaniu i rozwijaniu mogą pojawiać się różnego rodzaju trudności. Wynikają one między innymi z tego, że do relacji z Bogiem niekiedy podchodzi się instrumentalnie, a nadto że zapomina się, iż są one owocem Bożej łaski. Ich nawiązywanie warunkowane jest więc nie tylko działaniem człowieka, ale nade wszystko Boga. W rzeczywistości mamy więc do czynienia z relacjami wiary, które są „fundamentalnym czynnikiem, dzięki któremu osiągalna jest pozytywna moralna wartość czynów ludzkich i kształtowane są cnoty moralne” (375).

Dr Jarosław Horowski w toku referowania wyników prowadzonych przez siebie badań wielokrotnie zwraca uwagę na występujące w neotomizmie ograniczenia badawcze. Jego zdaniem różnego rodzaju trudności i ograniczenia, jakie pojawiają się przy w objaśnianiu istoty i możliwości prowadzenia procesów wychowania moralnego, nie podważają jednak wartości poznawczej wyprowadzanych z niej wniosków. Jest przy tym przekonany, że usystematyzowanie przeprowadzonej refleksji nad wychowaniem moralnym w ujęciu neotomistycznym wskazuje nowe możliwości formułowania kolejnych pytań i prowadzenia nad nimi dalszych badań. Swoje poszukiwania istoty inspirowanego filozofią neotomistyczną wychowania moralnego zamknął w następujących tezach:

- współczesna myśl pedagogiczna w nikłym wymiarze korzysta z filozofii tomistycznej/neotomistycznej;
- świadomość ograniczoności filozofii tomistycznej/neotomistycznej, jak zresztą każdego innego nurtu filozoficznego, nie może dyskredytować wartości poznawczej wyprowadzanych na jej podstawie wniosków;
- oparta na tomizmie myśl pedagogiczna inspirowała procesy wychowania moralnego;
- pedagogika wyrastająca z neotomizmu dowartościowała umiejętność określania dobra i zła, kierowania się wolnością oraz poszukiwania relacji z Bogiem;
- w badaniach pedagogicznych w niewielkim stopniu korzysta się z myśli neotomistycznej;
- poznanie inspirowane filozofią neotomistyczną posiada potencjał służący objaśnianiu rzeczywistości wychowania moralnego;
- zakładając przygodność ludzkiego bytu filozofia neotomistyczna uświadamia, że moralności nie można rozpatrywać poza kontekstem ludzkiego czynu;
- filozofia neotomistyczna promuje wychowanie do ubóstwa rozumianego jako zdolność panowania nad własnymi zachciankami w imię większego dobra, które jawi się człowiekowi jako warunek wychowania moralnego.

Sformułowane wnioski zwracają uwagę na posiadany przez filozofię neotomistyczną potencjał do inspirowania systemów wychowania, w szczególności zaś wychowania moralnego. Nadto wskazują one, że potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany w konstruowaniu teorii wychowania, w tym także wychowania moralnego przez przedstawicieli współczesnej pedagogiki. Na podstawie lektury książki habilitacyjnej jak i innych publikacji można też mówić o dobrze zbudowanym warsztacie naukowym Habilitanta, o odpowiedzialności za prowadzone badania oraz o szerokich kompetencjach badawczych. Same badania charakteryzuje duża precyzja przy objaśnianiu pojęć i problemów wokół których koncentruje swoje poszukiwania. Dzięki niej czytelnik jest w stanie nie tylko objąć ogrom analizowanego przez autora publikacji materiału badawczego, ale też mieć ogłód toku jego rozumowania, a nadto widzieć możliwości i ograniczenia prowadzonych badań.

4. Działalność organizacyjno-dydaktyczna

Poza działalnością naukowo-badawczą życiorys naukowy dr. Jarosława Horowskiego uzupełnia szeroka gama aktywności na polu organizacyjnym i dydaktycznym. Osiągnięcia te szczegółowo Habilitant przedstawia w swym autoreferacie. Na tym miejscu zwrócę jedynie uwagę na jego zaangażowanie w organizację odbytego się w 2010 roku w Toruniu VII Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego. Podczas prac przygotowawczych był członkiem Komitetu Organizacyjnego i pełnił funkcję sekretarza Komitetu Programowego. Innym znaczącym zaangażowaniem Habilitanta, czego sam doświadczyłem, jest jego praca w redakcji półrocznika „Paedagogia Christiana”. Ponadto jest też redaktorem bądź współredaktorem innych pozycji wydawniczych przedłożonych do oceny. Innym wydarzeniem naukowym z udziałem dr. Jarosława Horowskiego było sympozjum poświęcone 150-leciu istnienia Aresztu Śledczego w Toruniu. Wraz z tym jubileuszem została przygotowana okolicznościowa publikacja, której przygotowanie powierzono Habilitantowi.

Jako pracownik Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK dr Jarosław Horowski prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami. Podobne zajęcia prowadził w latach 2005-2012 pracując w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej we Włocławku. Poza tym w latach 1999-2007 był nauczycielem religii w Zespole Szkół Technicznych we Włocławku.

5. Ocena całości przedłożonego dorobku

W moim przekonaniu oceniany dorobek naukowy dr. Jarosława Horowskiego w sposób znaczący poszerza inspirowany filozofią neotomistyczną stan wiedzy pedagogicznej w zakresie wychowania moralnego. W prowadzonych badaniach, w tym w szczególności w „książce habilitacyjnej”, podjął bardzo ważne zagadnienie podstaw pedagogiki inspirowanej chrześcijańską myślą filozoficzną (neotomizmem). Wskazał też nowe zakresy dalszego prowadzenia takich badań.

Cennym i charakterystycznym rysem ocenianego dorobku naukowego dr. Jarosława Horowskiego jest zajęcie się polską tradycją pedagogiczną, która odwołuje się do myśli neotomistycznej. W nich wykazuje możliwość powrotu do jednego z istotnych źródeł cywilizacji zachodnioeuropejskiej, a nadto dostarcza wielu impulsów do przemyśleń, które wesprą wychowawców w ich refleksji nad ważnością troski o wychowanie. W jego rozumieniu istote inspirowanego filozofią neotomistyczną wychowania moralnego winno charakteryzować „wychowanie do ubóstwa”. Pod tym określeniem wyraża przekonanie, że w wychowaniu należy wspierać nabywanie przez wychowanka umiejętności rezygnowania z możliwości, czy wręcz potrzeby zaspokajania wszystkich swoich potrzeb. Chodzi mu o nabywanie umiejętności do rezygnowania z tego, co obiektywnie jest dobre, na rzecz większego dobra. W tej formie postępowania wychowawczego upatruje szansę rozwoju moralnego osoby i osiągnięcia dojrzałości moralnej, którą promuje filozofia neotomistyczna.

Za wartość ocenianej monografii uważam także przybliżenie czytelnikowi pojawiających się kontrowersji, które wiążą się z myślą tomistyczną. Zostały one przedstawione w syntetycznej formie we wprowadzeniu do rozprawy (s. 35-43). Ujęcie to umożliwia czytelnikowi lepszą orientację w przedkładanych wynikach badań. Nie bez znaczenia do przejrzystości rozprawy są też szczegółowe objaśnienia metodologii badań (s. 43-52).

Przedłożone do oceny wyniki badań pokazują pasję badawczą oraz duże kompetencje warsztatowe Habilitanta. Chciałbym podkreślić i docenić jego zaangażowanie w promowanie osiągnięć badawczych, które upatruję w obszernym wykaz publikacji. Szacunek budzi także sposób dzielenia się swymi osiągnięciami. Wszystkie publikacje charakteryzuje okazywany czytelnikowi szacunek. Upatruję go przede wszystkim w trosce o precyzyjne objaśnianie wprowadzonych do publikacji pojęć. Chciałbym jeszcze podkreślić wysoki stopień pokory badawczej Habilitanta, który wyraźnie określa swe stanowiska naukowe, a jednocześnie dopuszcza inne niż jego myślenie i ocenianie rzeczywistości. Nie formułuje i nie podaje też gotowych odpowiedzi na pytania wyłaniające się w toku prowadzonych badań.

Charakteryzując całokształt przedłożonego do oceny dorobku naukowego dr. Jarosława Horowskiego chciałbym wskazać na potrzebę opierania refleksji pedagogicznej oraz prowadzonych procesów wychowawczych na systemach filozoficznych. Habilitant wskazał na wartość i znaczenie dla refleksji pedagogicznej systemu neotomistycznego. Jestem przekonany, że podobne badania można podjąć nad rangą innych nurtów filozoficznych. Godnym podkreślenia jest jego podejście do wyników prowadzonych przez siebie badań. Nie ma w nich niczego, co sugerowałoby „samozadowolenie” z odniesionego sukcesu badawczego.

6. Wnioski

Dorobek naukowy dr. Jarosława Horowskiego można określić mianem nowatorskiego i pionierskiego. Zakładając, że próby połączenia filozofii tomistycznej z chrześcijańskim podejściem do kwestii wychowania miały już miejsce, to badania Habilitanta ukazują jeszcze bardziej uniwersalne znaczenie tej filozofii dla refleksji pedagogicznej, niż czynił to choćby Jacek Woroniecki. Habilitant swymi badaniami nad znaczeniem filozofii neotomistycznej dla współczesnej myśli pedagogicznej wskazał nowe perspektywy postrzegania istoty wychowania moralnego, a nadto w oparciu o filozoficzną myśl neotomistyczną dostarczył nowych objaśnień jego istoty.

Mając na uwadze osiągnięcia badawcze, dydaktyczno-organizacyjne dr. Jarosława Horowskiego stwierdzam, że zarówno przedłożona do oceny rozprawa habilitacyjna, jak i dołączony do niej dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny wnoszą znaczny wkład w rozwój polskiej myśli pedagogicznej. Uważam, że dorobek ten spełnia wszystkie wymagania, jakie stawia się kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, o których mowa w „Ustawie z dnia z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki”.

Wobec powyższego składam wniosek do powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów Komisji Habilitacyjnej o podjęcie dalszych kroków umożliwiających nadanie dr. Jarosławowi Horowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie pedagogiki.

Kraków, 16.10.2015r.